

**Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Angielskiego
dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego
w roku szkolnym 2024/20245
Szkoła Podstawowa im. Gustawa Morcinka w Poczesnej - pierwszy stopień**

**ZAKRES WIEDZY O ZJEDNOCZONYM KRÓLESTWIE WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII
PÓLNOCNEJ**

I stopień

- 1. Geografia np. położenie, ukształtowanie terenu, miasta, rzeki, klimat itp.**
- 2. Kultura i tradycje: symbole**
- 3. Mieszkańcy, języki**

II stopień

1. Geografia np. położenie, ukształtowanie terenu, klimat
2. Fauna i flora
3. Mieszkańcy, miasta, języki
4. Atrakcje turystyczne i zabytki, np. prehistoryczne budowle, zamki, klasztory itp.
5. Kultura np:
 - literatura,
 - teatr,
 - film,
 - muzyka i taniec
 - muzea i galerie,
 - media,
 - święta, festiwale i tradycje
 - kuchnia
6. Sport i styl życia

III stopień

Uczestników konkursu obowiązuje znajomość treści ze stopnia II, a ponadto:

1. Historia, wydarzenia, słynne postacie
2. Ustrój polityczny
3. Gospodarka

4. Polacy w Irlandii

5. Szkolnictwo

I. ZAKRES UMIEJĘTNOŚCI

1. Posługiwanie się środkami językowymi (leksykalnymi, gramatycznymi oraz ortograficznymi)

Zakres środków leksykalnych

	PIERWSZY STOPIEŃ	DRUGI STOPIEŃ	TRZECI STOPIEŃ
CZŁOWIEK			
np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, okresy życia, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania, rzeczy osobiste, umiejętności	✓	✓	✓
MIEJSCE ZAMIESZKANIA			
np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, opis domu, prace domowe	✓	✓	✓
EDUKACJA			
np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, życie szkoły, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, zajęcia pozalekcyjne	✓	✓	✓
PRACA			
np. popularne zawody i związane z nimi	✓	✓	✓
np. czynności i obowiązki związane z pracą, miejsca pracy, wybór zawodu		✓	✓
ŻYCIE PRYWATNE			
np. członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, określanie czasu, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy	✓	✓	✓
ŻYWIENIE			
np. artykuły spożywcze, lokale gastronomiczne, posiłki i ich przygotowywanie	✓	✓	✓
np. nawyki żywieniowe	✓	✓	✓
ZAKUPY I USŁUGI			
np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, korzystanie z usług, promocje, wymiana i zwrot towaru	✓	✓	✓
PODRÓŻOWANIE I TURYSTYKA			
np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, kierunki świata, zwiedzanie, baza noclegowa	✓	✓	✓
np. wycieczki	✓	✓	✓
KULTURA			
np. święta, obrzędy, tradycje i zwyczaje, dziedziny kultury, uczestnictwo w kulturze,	✓	✓	✓
np. twórcy i ich dzieła, media	✓	✓	✓
SPORT			
np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, uprawianie sportu, obiekty sportowe	✓	✓	✓
ZDROWIE			
np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, higiena codzienna	✓	✓	✓
NAUKA I TECHNIKA			
np. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnej	✓	✓	✓
np. odkrycia naukowe, wynalazki	✓	✓	✓
ŚWIAT PRZYRODY			
np. pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz, pory roku, zagrożenia	✓	✓	✓
np. ochrona środowiska naturalnego	✓	✓	✓

ŻYCIE SPOŁECZNE			
np. wydarzenia i zjawiska społeczne	✓	✓	✓

Zakres środków gramatycznych

	PIERWSZY STOPIEŃ	DRUGI STOPIEŃ	TRZECI STOPIEŃ
PRZEDIMEK			
Użycie przedimka nieokreślonego	✓	✓	✓
Użycie przedimka określonego	✓	✓	✓
Użycie przedimka zerowego	✓	✓	✓
RZECZOWNIK			
Tworzenie liczby mnogiej regularnej	✓	✓	✓
Tworzenie liczby mnogiej nieregularnej	✓	✓	✓
Rzeczowniki policzalne	✓	✓	✓
Rzeczowniki niepoliczalne	✓	✓	✓
Forma dzierżawcza	✓	✓	✓
Rzeczowniki złożone	-	-	✓
ZAIMEK			
Zaimki osobowe w formie podmiotu	✓	✓	✓
Zaimki osobowe w formie dopełnienia	✓	✓	✓
Zaimki <i>one/ones</i>	-	✓	✓
Zaimki dzierżawcze	✓	✓	✓
Zaimki wskazujące	✓	✓	✓
Zaimki pytające	✓	✓	✓
Zaimki nieokreślone	✓	✓	✓
Zaimki względne	-	-	✓
Zaimki zwrotne	-	-	✓
Zaimki emfatyczne	-	-	✓
Zaimki wzajemne	-	-	✓
Zaimek bezosobowy <i>you</i>	-	-	✓
PRZYMIOTNIK			
Przymiotniki dzierżawcze	✓	✓	✓
Regularne stopniowanie przymiotnika	✓	✓	✓
Nieregularne stopniowanie przymiotnika	✓	✓	✓
Użycie <i>so, such, how, too, not enough i what</i> z przymiotnikami	✓	✓	✓
Szyk przymiotnika w zdaniu	-	✓	✓
Przymiotniki złożone	✓	✓	✓
LICZEBNIK			
Liczebniki główne	✓	✓	✓
Liczebniki porządkowe	✓	✓	✓
PRZYSŁÓWEK			
Regularne stopniowanie przysłówków	✓	✓	✓
Nieregularne stopniowanie przysłówków	✓	✓	✓
Przysłówki czasu i miejsca	✓	✓	✓
Przysłówki sposobu, stopnia i częstotliwości	✓	✓	✓
Tworzenie przysłówka od przymiotnika	✓	✓	✓
Miejsce przysłówka w zdaniu	✓	✓	✓
PRZYIMEK			
Przymyki miejsca, kierunku, odległości	✓	✓	✓
Przymyki czasu	✓	✓	✓
Przymyki sposobu	✓	✓	✓

Wyrażenia przymkowe	✓	✓	✓
SPÓJNIK			
Spójniki: <i>and, or, because, if, unless, while, before, so, but, when,</i>	✓	✓	✓
Spójniki: <i>although, though, however, despite, as</i>	-	✓	✓
CZASOWNIK			
Bezokoliczniki i formy osobowe	✓	✓	✓
Czasowniki posiłkowe	✓	✓	✓
Czasowniki modalne	✓	✓	✓
Tryb rozkazujący	✓	✓	✓
Czasowniki regularne	✓	✓	✓
Czasowniki nieregularne	✓	✓	✓
Imiesłów czynny	✓	✓	✓
Imiesłów bierny	✓	✓	✓
<i>Question Tags</i> (pytania ogonkowe)	-	✓	✓
Czasowniki wyrażające uczucia, emocje, upodobania, chęci, stany i czynności	✓	✓	✓
Konstrukcja „ <i>be going to</i> ”	✓	✓	✓
Konstrukcja „ <i>have to</i> ”	✓	✓	✓
Konstrukcja „ <i>would like to</i> ”	✓	✓	✓
Strona czynna	✓	✓	✓
Strona bierna <i>Passive Voice</i>	✓	✓	✓
Następstwo czasów	-	-	✓
Mowa zależna	-	-	✓
Czasowniki złożone (<i>phrasal verbs</i>)	✓	✓	✓
Wyrażenia <i>had better, would rather, would prefer</i>	-	-	✓
Wyrażenia idiomatyczne (kolory, zwierzęta i części ciała)	-	-	✓
Konstrukcja - <i>Causative Form: have/get + object + past participle</i>	-	-	✓
SKŁADNIA			
Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, przeczące	✓	✓	✓
Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, przeczące z użyciem czasów: <i>Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, Present Perfect Continuous, Future Simple, Future Continuous, Past Perfect Simple,</i>	✓	✓	✓
Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, przeczące z użyciem czasów: <i>Future Perfect, Future Perfect Continuous, Past Perfect Continuous</i>	-	-	✓
Zdania z podmiotem <i>it</i>	✓	✓	✓
Zdania z podmiotem <i>there</i>	✓	✓	✓
Zdania z dwoma dopełnieniami	✓	✓	✓
Zdania współrzędnie złożone	✓	✓	✓
Pytania pośrednie	✓	✓	✓
Zdania podrzędnie złożone:			
- zdania przydawkowe: <i>defining and non-defining relative clauses</i>	✓	✓	✓
- zdania okolicznikowe przyczyny ze spójnikami <i>as, since, because, for, for the reason, on the ground that, because of, due to</i>	-	-	✓
- zdania okolicznikowe celu ze spójnikami: <i>to, in order to, so as to, so that, with a view to, for, in case, for fear of</i>	-	-	✓
- zdania okolicznikowe czasu, miejsca	-	-	✓
- zdania okolicznikowe sposobu ze spójnikami: <i>as, as if, as though, (in) the (same) way</i>	-	-	✓
- zdania okolicznikowe wstępne z: <i>although, even though, despite, in spite of, while, whereas, but, on the other hand, nevertheless, however, no matter how, whatever</i>	-	-	✓
- zdania wykrzyknikowe	-	-	✓
- zdania warunkowe w 0 i 1 okresie warunkowym	✓	✓	✓
- zdania warunkowe w 2 okresie warunkowym	✓	✓	✓
- zdania warunkowe w 3 okresie warunkowym	-	-	✓
- zdania warunkowe nierzeczywiste z: <i>I wish, if only, suppose, it's (high) time, I'd rather/ sooner</i>	-	-	✓

2. Rozumienie standardowych wypowiedzi pisemnych, np. napisów informacyjnych, listów, broszur, ulotek reklamowych, jadłospisów, ogłoszeń, rozkładów jazdy, instrukcji obsługi, tekstów narracyjnych, prostych artykułów prasowych, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ określanie głównej myśli tekstu,
- ✓ określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu,
- ✓ znajdowanie w tekście określonych informacji,
- ✓ określanie intencji nadawcy/autora tekstu,
- ✓ określanie kontekstu wypowiedzi (np. nadawcy, odbiorcy, formy tekstu),
- ✓ rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu,
- ✓ rozróżnianie formalnego i nieformalnego stylu wypowiedzi.

3. Tworzenie wypowiedzi pisemnych, np. notatki, ogłoszenia, zaproszenia, pozdrowień, życzeń, wiadomości, ankiety, pocztówki, e-maila, opisu, listu prywatnego, listu formalnego, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk i czynności,
- ✓ opisywanie wydarzeń życia codziennego,
- ✓ przedstawianie faktów z przeszłości i teraźniejszości,
- ✓ relacjonowanie wydarzeń z przeszłości,
- ✓ wyrażanie i uzasadnianie swoich poglądów, uczuć, emocji,
- ✓ przedstawianie opinii swoich i innych osób,
- ✓ przedstawienie intencji, preferencji i życzeń,
- ✓ przedstawianie zalet i wad różnych rozwiązań i poglądów,
- ✓ opisywanie intencji, marzeń, nadziei i planów na przyszłość,
- ✓ opisywanie doświadczeń swoich i innych osób,
- ✓ prośba o radę i udzielanie rady,
- ✓ wyrażenie skargi, przeprosin,
- ✓ stosowanie formalnego lub nieformalnego stylu wypowiedzi w zależności od sytuacji.

4. Reagowanie na wypowiedzi w formie tekstu pisanego, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ nawiązywanie kontaktów towarzyskich,
- ✓ rozpoczęcie, prowadzenie i kończenie rozmowy,
- ✓ stosowanie form grzecznościowych,
- ✓ uzyskiwanie i przekazywanie informacji i wyjaśnień,
- ✓ prowadzenie prostych negocjacji w sytuacjach życia codziennego,
- ✓ proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji i sugestii,
- ✓ prośba o pozwolenie, udzielanie i odmawianie pozwolenia,
- ✓ wyrażanie swoich opinii, intencji, preferencji i życzeń,
- ✓ pytanie o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadzanie się, sprzeciwianie się,
- ✓ wyrażanie swoich emocji,
- ✓ prośba o radę i udzielanie rady,
- ✓ wyrażanie prośby i podziękowania oraz zgody lub odmowy wykonania prośby,
- ✓ wyrażanie skargi, przeprosanie, przyjmowanie przeprosin,
- ✓ prośba o powtórzenie bądź wyjaśnienie (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca.

1. Przetwarzanie wypowiedzi pisemnych w zakresie umiejętności przekazywania w języku obcym informacji zawartych w materiałach wizualnych, np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach, reklamach oraz tekstach obcojęzycznych.

III. Proponowana literatura

1. podręczniki do nauczania języka angielskiego dla szkół podstawowych dopuszczone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania,

2. materiały tematyczno-leksykalne oraz do nauki gramatyki np.

- M.Vince, Language Practice for First 5 ED, Macmillan, rok wydania 2014

- J.Dooley,V.Evans, Grammarway 4, Express Publishing, rok wydania 2013 i następne

- Praca zbiorowa, Angielski Najważniejsze idiomy, Edgard, rok wydania 2012

- K.Wiśniewska, Angielski. Najważniejsze kolokacje, Edgard, rok wydania 2019

3. materiały krajoznawcze, np.

- Andrzej Diniejko, *English-Speaking Countries: The United Kingdom of Great Britain and the Republic of Ireland*, WSiP, rok wydania 1999
- Roman Ociepa, *United Kingdom at a Glance*, Wydawnictwo Naukowe PWN Języki Obce, rok wydania 2018
- czasopisma do nauki języka angielskiego
- Strony internetowe np.
 - <https://www.britannica.com/place/United-Kingdom>
 - https://pl.wikipedia.org/wiki/Wielka_Brytania
 - <https://www.visitbritain.com/en>
 - <https://www.britannica.com/place/England/Cultural-life>
 - <https://www.ihlondon.com/blog/posts/2022/top-10-british-traditions/>

Uwaga! Rok wydania podanych wyżej pozycji może być inny.

Wskazana literatura jest jedynie propozycją i może zostać zastąpiona innymi dostępnymi źródłami